Szczepienia - zagrożenie dla ludzkości czy ofiara współczesnego przesądu...?

Dr med .PAWEŁ GRZESIOWSKI

SZKOŁA ZDROWIA PUBLICZNEGO CMKP
PORADNIA KONSULTACYJNA SZCZEPIEŃ CENTRUM MEDYCZNE „ŻELAZNA”
CENTRUM MEDYCYNY ZAPOBIEGAWCZEJ I REHABILITACJI

WARSZAWA, 8.08.2018 r.

ZAMIAST WSTĘPU

- CZĘSTE PYTANIE W MEDIACH – SZCZEPIĆ CZY NIE SZCZEPIĆ?
- A MOŻE POWINNIŚMY PYTAĆ…
- CHOROWAĆ CZY NIE CHOROWAĆ…?
- CZY CHCEMY POWROTU DO SELEKCJI NATURALNEJ…?

ZAMIAST WSTĘPU

- WARSZAWA, RODZINA Z DWÓJKĄ DZIECI – OLA (LAT 3) I STAŚ (11 M-CY)
- OPIEKUNKA RUSŁANA (LAT 19, OBYWATELKA UKRAINY) - WIZYTA NA ŚWIĘTA W MARCU W DOMU
- 15 KWIETNIA CHOROBA GORĄCZKOWA, KASZEL, OSŁABIENIE, ZWIEWNA WYSYPKA – INFEKCJA WIRUSOWA, LECZENIE OBJAWOWE
- 20 KWIETNIA – BRAK POPRAWY, PODEJRZENIE ZAPALENIA PŁUC, HOSPITALIZACJA, PÓŹNE ROZPOZNANIE ODRY – PIELĘGNIARKA
- OLA - 5 MAJA GORĄCZKA, BÓL GŁOWY, KASZEL, OSŁABIENIE, WYSYPKA, ZAPALENIE PŁUC Z NIEWYDOLNOŚCIĄ ODDECHOWĄ - ODRA
- STAŚ – 7 MAJA GORĄCZKA, WYMIOTY, BRAK APETYTU, ODWODNIENIE, DUSZNOŚĆ, WYSYPKA, HOSPITALIZACJA – ZAPALENIE PŁUC - ODRA

CZY TO JUŻ EPIDEMIA?

O EPIDEMII MÓWIMY W DWÓCH KONTEKSTACH

- MASOWE ZACHOROWANIA
- NOWA LUB POWRACAJĄCA CHOROBA

– POJEDYNCZE PRZYPADKI Z TENDENCJĄ DO NARASTANIA

- ODRA W POLSCE - OSTATNIE LATA OD 30 DO 120 PRZYPADKÓW /ROK 2018 – I PÓŁROCZE – 90 przypadków, rok wcześniej – 30)
- Ogniska epidemiczne w Ostródzie, Wieruszowie, Warszawie…będzie ich więcej – dlaczego?

EPIDEMIA ODMÓW SZCZEPIEŃ (kohorta urodzeniowa ok. 400 tys./rok

Odra na świecie a pokrycie szczepieniami populacji

https://www.theguardian.com/society/ng-interactive/2015/feb/05/-sp-watch-how-measles-outbreak-spreads-when-kids-get-vaccinated

Date of chart: 02 August 2017

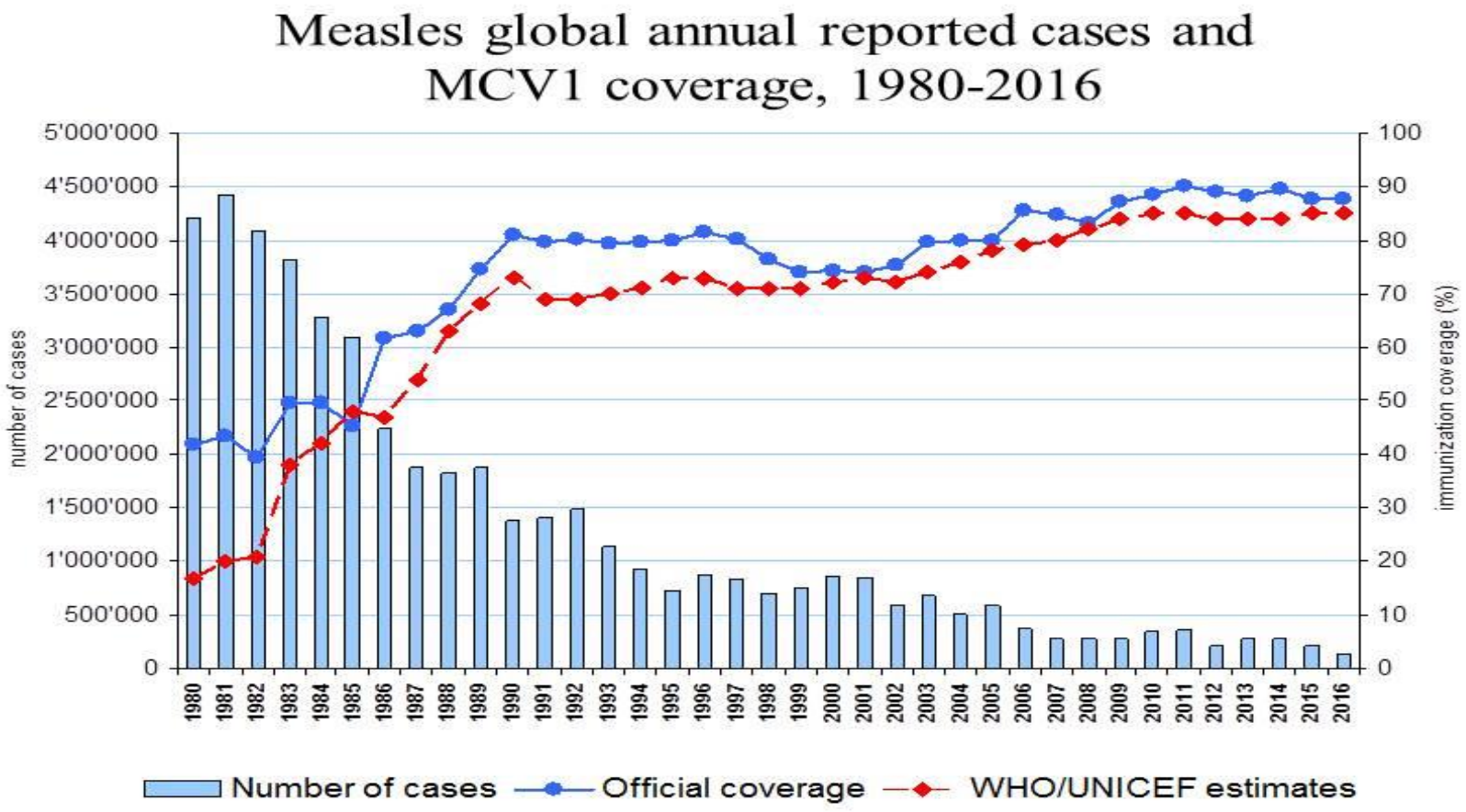

Source: WHO/IVB database, 2017
194 WHO Member States.
Data as of 19 July 2017

PRZYWILEJ / OBOWIĄZEK SZCZEPIEŃ OCHRONNYCH – CELE

prewencja indywidualna

- uodpornienie osób szczepionych
- zmniejszenie ryzyka szerzenia się zakażeń na osoby nieszczepione – odporność populacyjna
- zmniejszenie ryzyka rozwoju choroby u osób eksponowanych

zapobieganie społecznym skutkom chorób zakaźnych

- zgony
- koszty leczenia chorób i ich powikłań
- koszty dla gospodarki z tytułu świadczeń ubezpieczenia społecznego
- zaburzenia funkcjonowania struktur państwa (administracja, bezpieczeństwo, służby komunalne, transport publiczny)

globalne zwalczanie chorób zakaźnych

- światowe programy eradykacji chorób zakaźnych koordynowane przez WHO
- zobowiązania wynikające z przynależności do UE
- wieloletnie krajowe programów polityki zdrowotnej (Narodowy Program Zdrowia)

Fakty o szczepieniach ochronnych

(eradykacja ospy prawdziwej)

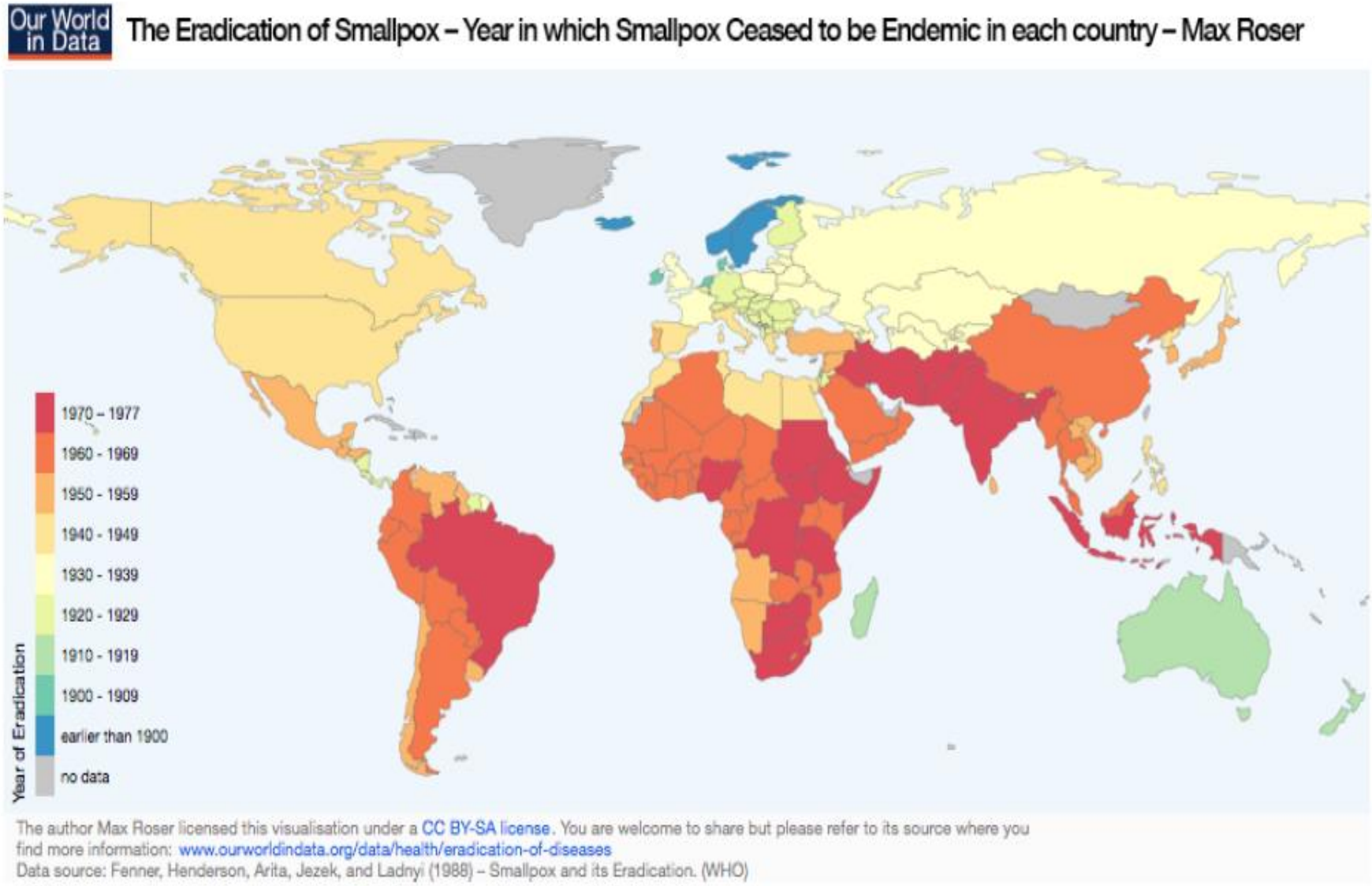

Częstość występowania zakażeń pneumokokowych u dzieci do 5 lat w ciągu roku w Polsce na podstawie wg WHO

Polskie doświadczenia – miasto Kielce
– 4 lata szczepień → spadek zapadalności na zapalenia płuc i opon mózg- rdz. o 50% → od 2017 szczepienia przeciw pneumokokom są w PSO

	średnio	zakres
Zgony	52	28-71
Wszystkie przypadki	11666	8805-14565
ZAP. PŁUC	10964	8532-13643
ZOMR	102	40-134
SEPSA	600	233-788

SUKCESY SZCZEPIEŃ
SZCZEPIENIA PRZECIW HPV

- W latach 80 XX wieku – związek przewlekłego zakażenia z procesami nowotworowymi – wysokie ryzyko typy 16 i 18
- 3 szczepionki anty-HPV (2006, qHPV typy 6, 11, 16, and 18 (13,14); 2007 – bHPV – typy 16,18; 2014 (9vHPV) dodatkowo typy 31, 33, 45, 52, 58)
- W 2016, 66 krajów wprowadziło te szczepionki do narodowych programów szczepień
- Szwecja – od 2007 r. w Programie Szczepień – redukcja o 71-84% zmian CIN2/CIN3 przy zaszczepieniu ok. 60-80% populacji dziewcząt
- Skala zjawiska – w Polsce ok. 1500-2000 kobiet umiera z powodu raka szyjki macicy rocznie

AKTUALNE ZAGROŻENIA

- W różnych częściach Europy natężenie zagrożeń jest różne,
- Dominujące obecnie problemy epidemiologiczne to:
  - odra
  - wirusowe zapalenie wątroby typu A (B)
  - gruźlica, w tym lekooporna
  - błonica
  - krztusiec
  - polio
  - zakażenia HIV/AIDS
- ZAŁAMANIE PROGRAMU SZCZEPIEŃ OCHRONNYCH NA UKRAINIE STWARZA POWAŻNE ZAGROŻENIA EPIDEMICZNE

NAJWIĘKSI ZABÓJCY SPOŚRÓD CHORÓB ZAKAŹNYCH NA ŚWIECIE (WHO, 2017)

	choroba	Liczba zgonów
1	Tuberculosis	1,500 000
2	HIV/AIDS	1,200 000
3	Hepatitis C	500 000
4	Malaria	438 000
5	Cholera	142 000
6	Measles	115 000

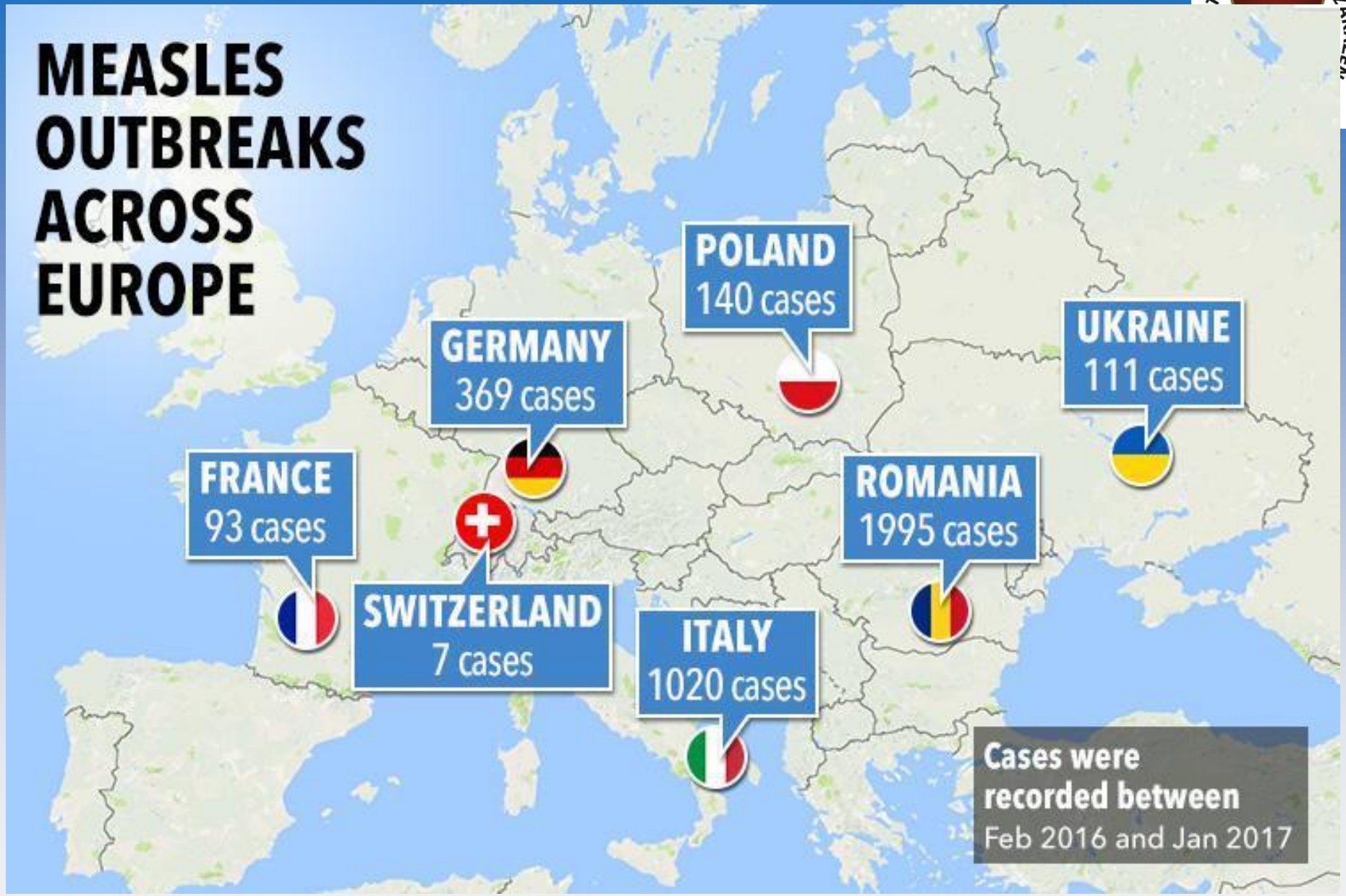
MEASLES OUTBREAKS ACROSS EUROPE
POLAND
140 cases
GERMANY
369 cases
UKRAINE
111 cases
FRANCE
93 cases
ROMANIA
1995 cases
SWITZERLAND
7 cases
ITALY
1020 cases
Cases were recorded between
Feb 2016 and Jan 2017

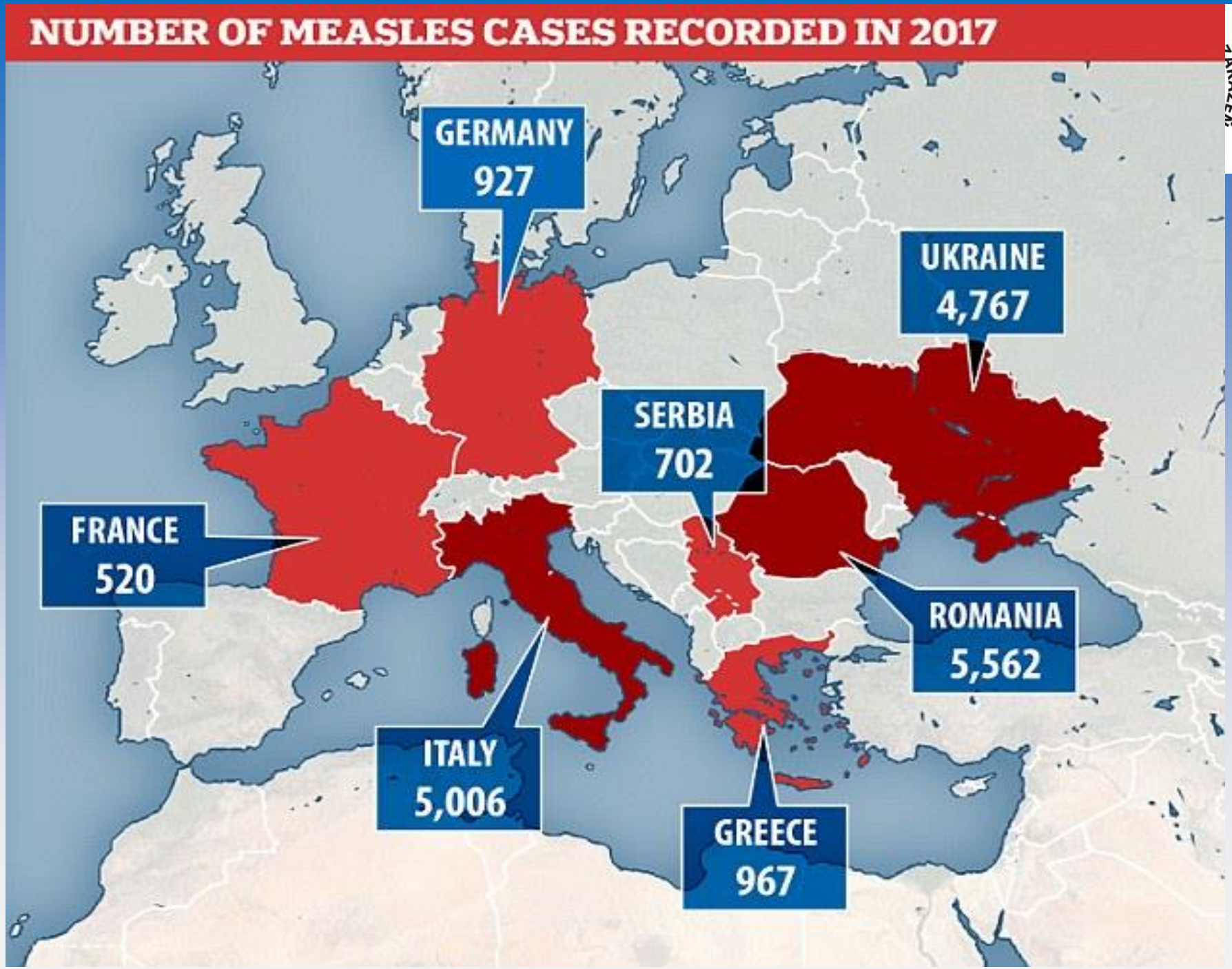
NUMBER OF MEASLES CASES RECORDED IN 2017
GERMANY
927
UKRAINE
4,767
SERBIA
702
FRANCE
520
ROMANIA
5,562
ITALY
5,006
GREECE
967

WYSTĘPOWANIE HAV (WHO, 2007)

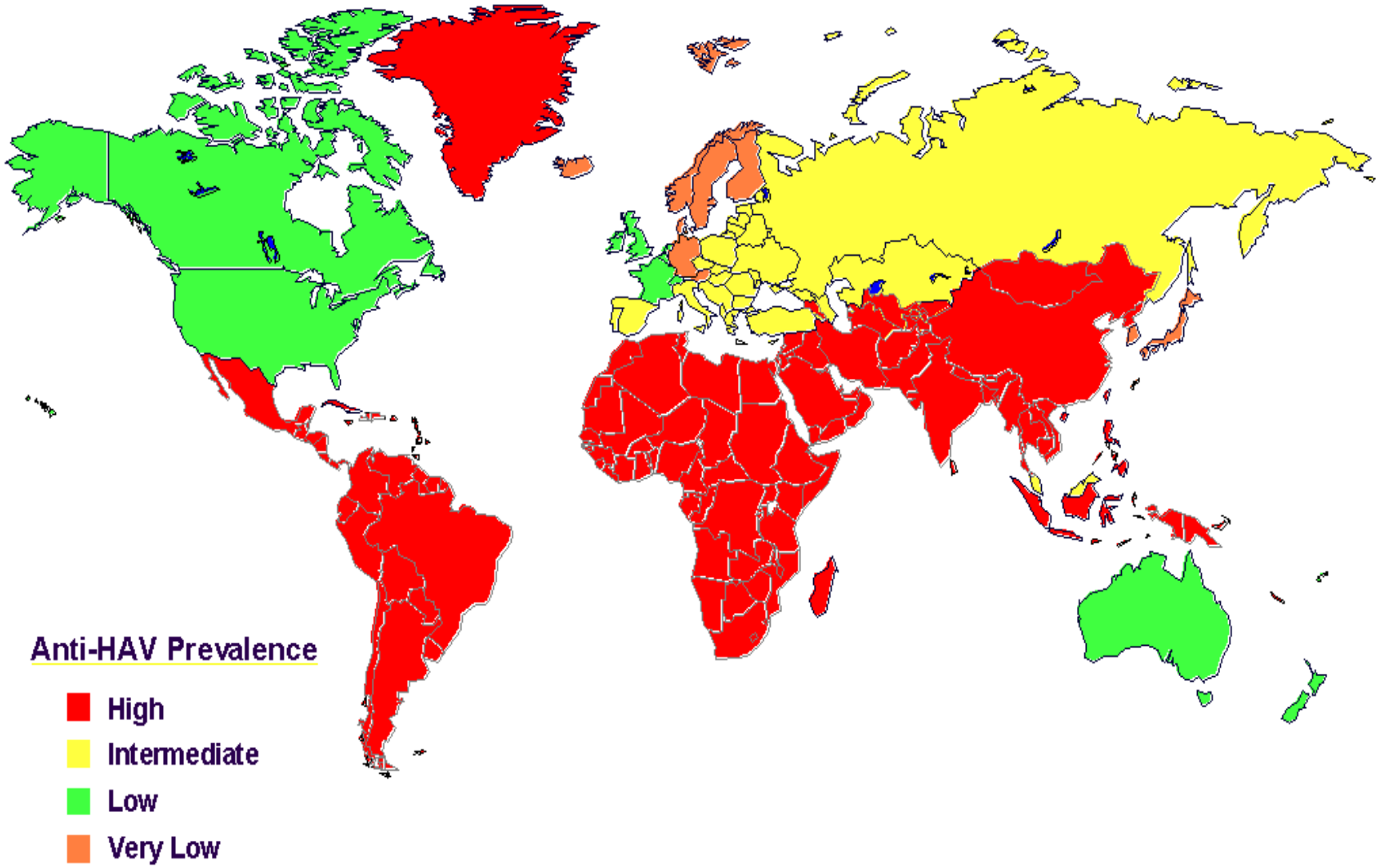

WZW A – NOWA EPIDEMIA

- W Polsce – sporadyczne zachorowania
  - 2015 – 49; 2016 - 33
- Od 2017 r. obserwuje się w Polsce epidemiczny wzrost zachorowań – ok. 3070 przypadków
- 2018 – 600 przypadków / I kwartał

Zakażenie inwazyjne
BAKTERIE OTOCZKOWE

- *H. influenzae typ b* – od 2007 r.
- *S. pneumoniae* - od 2017 r.
- *N. meningitidis* – brak w PSO

Inwazyjne zakażenia meningokokowe

- inwazyjna choroba meningokokowa /sepsa ZOMR / - śmiertelność 10-20%
- 2015 – 220; 2016 – 168
- Ostatnie zgony – luty 2017 - 2-mies pacj, sespa (Grójec), kwiecień – 16-letni pacj. – ZOMR, sepsa (Wrocław)
- ciężkie powikłania
  - grupy ryzyka / asplenia / wrodzone niedobory odporności
- Profilaktyka w ogniskach epidemicznych – szczepienia interwencyjne

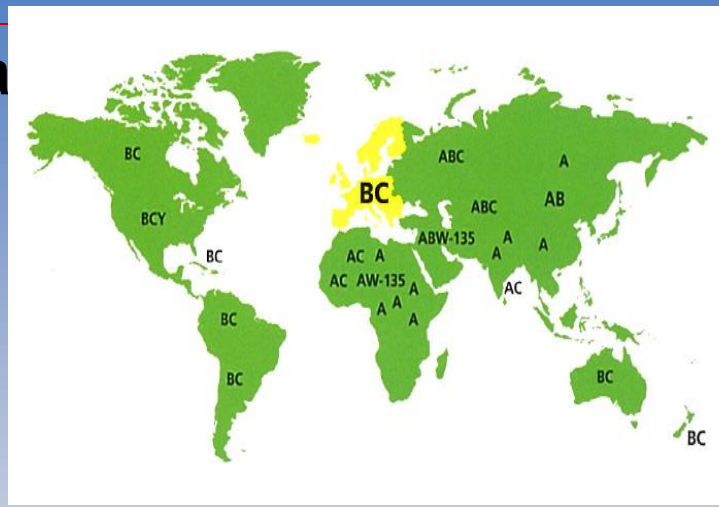

ZAKAŻENIA ROTAWIRUSOWE W POLSCE
(ESTYMACJA NA PODSTAWIE DANYCH CDC)

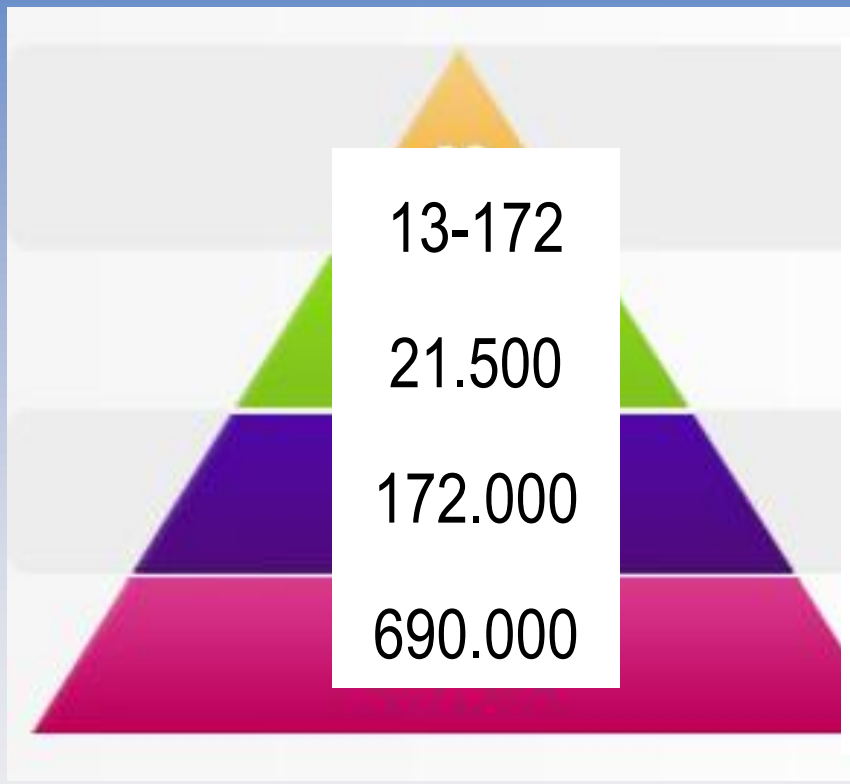

2015 – 18 tys
2016 – 30 tys

ZGONY

HOSPITALIZACJE

WIZYTY AMBULATORYJNE

EPIZODY INFEKCJI

EU – 3,6mln przypadków, 0, 7 mln wizyt, 230 zgonów

EPIDEMICZNE ZAKAŻENIA SZPITALNE ROTAWIRUSEM

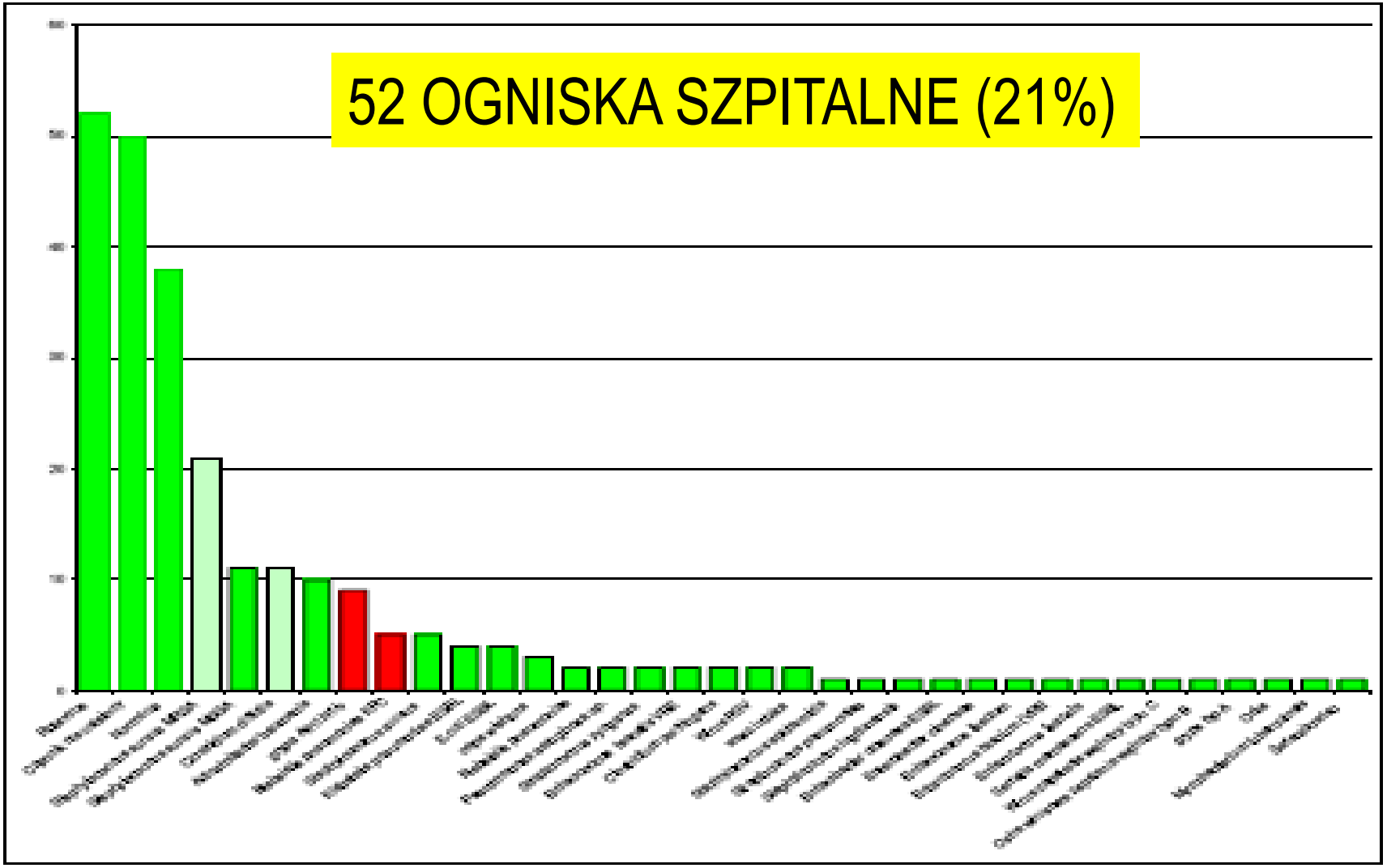

Ospa wietrzna w Polsce

- Rejestruje się od 100 do 207 tysięcy zachorowań
- 750-1500 hospitalizacji
- Zgony ?
- Nie rejestruje się przypadków półpaśca.
- HOSPITALIZACJA 1:1000 PRZYPADKÓW
- ŚMIERTELNOŚĆ 1:60.000 PRZYPADKÓW
  - POWIKŁANIA NAJCZĘŚCIEJ U NIEMOWLĄT (5%) I DOROSŁYCH > 30 LAT (25%)

POLSKA
2009 = 140 tys
2010 = 183 tys
2012 = 207 tys
2015 = 187 tys
2016 = 160 tys

(zapadalność >500/100.000

DŁUŻSZE ŻYCIE
WIĘKSZE RYZYKO ZAKAŻEŃ

ZAPADALNOŚĆ WIELU CHORÓB ZRÓWNUJE SIĘ PO 60 rż Z WARTOŚCIAMI DLA DZIECI < 2 LAT

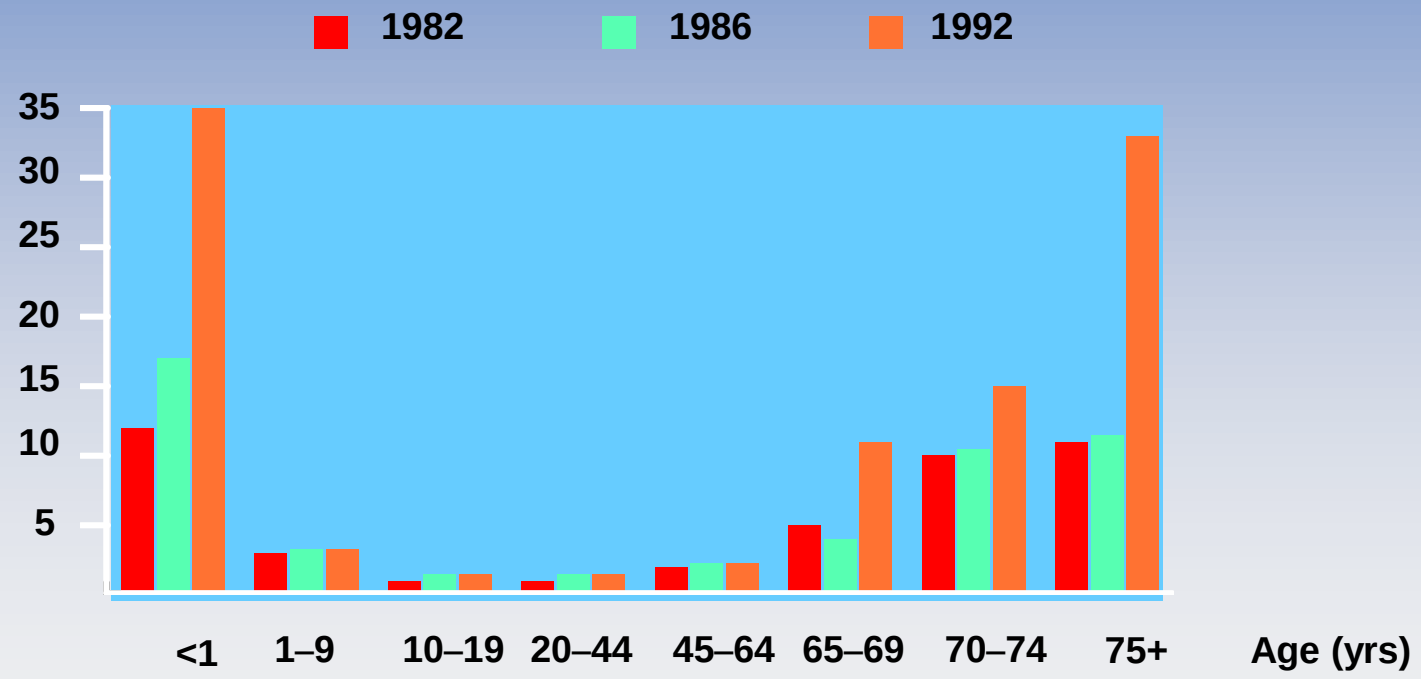

CDSC Communicable Disease Surveillance Centre

PROGRAMY POPULACYJNE

- W WIĘKSZOŚCI CHORÓB ZAKAŹNYCH DZIECI STANOWIĄ PIERWOTNY REZERWUAR
  - PNEUMOKOKI, MENINGOKOKI, ROTAWIRUSY, GRYPA…….
- SZCZEPIENIA DZIECI CHRONIĄ RÓWNIEŻ DOROSŁYCH!
  - EFEKTY POPULACYJNE UDOWODNIONE DLA WIELU CHORÓB
- LEKARZ RODZINNY – MA POD OPIEKĄ RODZINĘ

PARADOKS XXI WIEKU

- JAK ZAPOBIEGAĆ ZWIĘKSZENIU LICZBY NIESZCZEPIONYCH DZIECI (W POLSCE, W EUROPIE, NA ŚWIECIE…?)
- JEŚLI LICZBA ODMÓW BĘDZIE WZRASTAĆ W TYM TEMPIE TO ZA KILKA LAT ODSETEK ZASZCZEPIONYCH DZIECI SPADNIE PONIŻEJ 80-90% CO OZNACZA POJAWIENIE SIĘ ZAGROŻENIA EPIDEMIĄ WYRÓWNAWCZĄ

KTO DZIŚ REALIZUJE SZCZEPIENIA W POLSCE

- SZPITALE POŁOŻNICZE
- SOR I IZBY PRZYJĘĆ
- PRZYCHODNIE POZ (PEDIATRZY, INTERNIŚCI, LEKARZE MED. RODZINNEJ, GINEKOLODZY)
- KOMERCYJNE PUNKTY SZCZEPIEŃ
- PORADNIE SPECJALISTYCZNE – BRAK SIECI PLACÓWEK SPECJALISTYCZNYCH (KONSULTACYJNE PORADNIE SZCZEPIEŃ)

NOWE PROBLEMY

- WAKCYNOFOBIA – NIEUZASADNIONY, NIEPOHAMOWANY LĘK PRZED SZCZEPIENIEM, JEGO SKUTKAMI BLISKIMI I ODLEGŁYMI
- ŻĄDANIE ZNIESIENIA OBOWIĄZKU SZCZEPIEŃ

SZCZEPIĆ CZY NIE?

MODA CZY TROSKA O ZDROWIE?

HISTORIA O TYM

Jak niewielu może zrobić wiele…

HISTORIA SZCZEPIEŃ PRZECIW HPV W JAPONII

- W 2013 r. odsetek zaszczepionych przeciw HPV w Japonii sięgał 70% - dziś wynosi 1%.
- Prominentny lekarz Shuichi Ikeda, opublikował wstępny raport eksperymentu na myszach którym podano szczepionkę
- Media rozpowszechniły wstępny raport o działaniach niepożądanych z obrazami dziewczynek na wózkach
- Rząd Japonii wycofał rekomendacje dla tej szczepionki pod presją mediów i opinii publicznej mimo braku naukowych podstaw tych doniesień

HISTORIA SZCZEPIEŃ PRZECIW HPV W JAPONII

- W 2015 r. lekarka Riko Muranaka z Kyoto University, wykryła oszustwo naukowe – szczepione myszy były genetycznie zmodyfikowane, uszkodzenia mózgu były fałszywie przypisane szczepionce
- W 2017 r. otrzymała nagrodę Johna Maddoxa w 2017 r. za obalenie pseudonaukowych badań Ikedy (Nagroda medycznej gazety Nature, Kohn Foundation, Sense about Science)
- Codziennie dostaje pogróżki – ona i jej rodzina żyją w ciągłym poczuciu zagrożenia

W JAKIM MIEJSCU JESTEŚMY W 2018 r.?

INSTYTUT PROFILAKTYKI ZAKAŻEŃ
scientia et sapientia
FUNDACJA

I Przed szczepieniem

II Rozwinięte szczepienia

III Utrata zaufania do szczepień

IV Powrót zaufania do szczepień

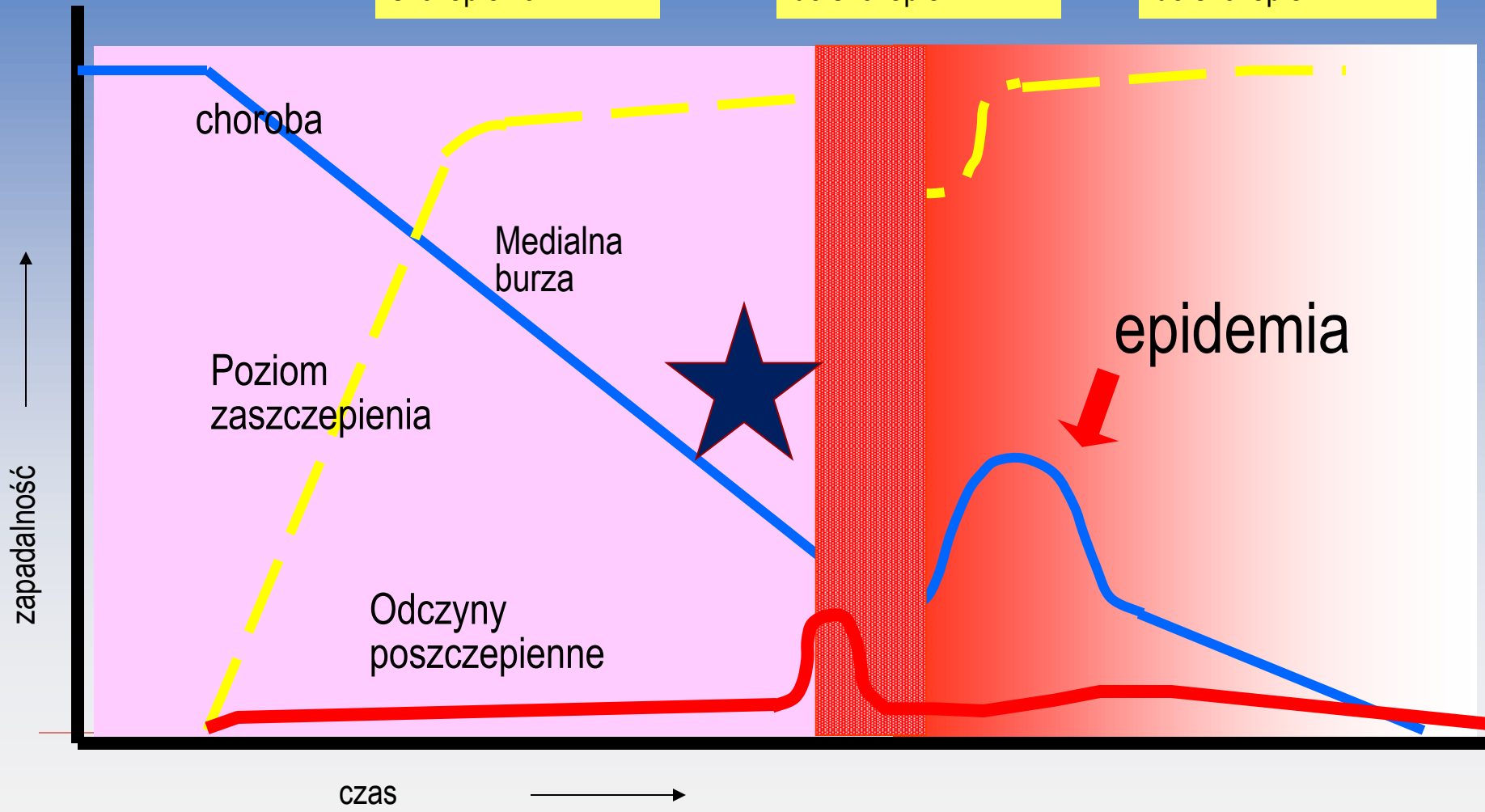

PODŁOŻE POSTAW ANTYSZCZEPIONKOWYCH

- Powstanie „sekty” aktywistów antyszczepionkowych
- Komercjalizacja szczepień i szczepionek – rozwarstwienie na szczepienia bezpłatne i płatne
- Łatwy dostęp do informacji o niepewnej i niskiej wartości merytorycznej (internet, ryzykowne programy w mediach)
- Spadek zaufania do nauki i autorytetów (lekarz, pielęgniarka, ekspert, naukowiec, dziennikarz)
- Niski poziom wiedzy i świadomości ogólnozdrowotnej
- Niechęć do ryzyka przy braku choroby
- Wzrost świadomości i lęków przed NOP

OBSZARY NIEPEWNOŚCI

OGÓLNY SPADEK ZAUFANIA DO SYSTEMU OCHRONY ZDROWIA, W TYM DO SZCZEPIEŃ

- SZCZEPIONKA i RAK – HPV
- SZCZEPIONKA i ROZWIĄZŁOŚĆ SEKSUALNA – HPV
- SZCZEPIONKA POLITYCZNA – GRYPA
- UKRYWANIE NOP – ZMOWA ŚRODOWISKA
- KARY ZA UNIKANIE SZCZEPIEŃ – ŁAMANIE PRAW OBYWATELSKICH

„Wiedza i postawy Polaków wobec szczepień akceptacja szczepień ’2012”

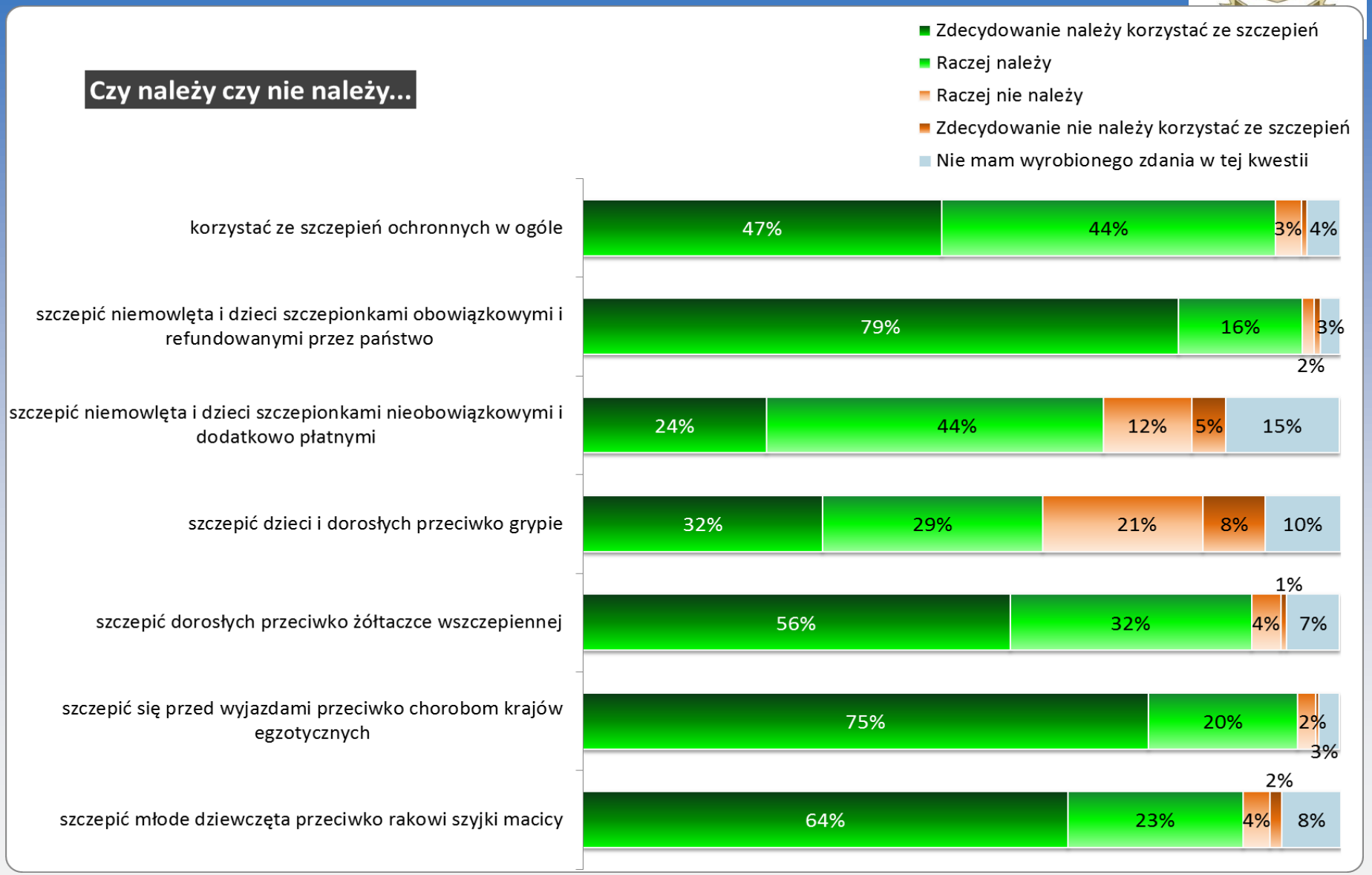

Wątpliwości `2012

Opinie najczęściej odrzucane

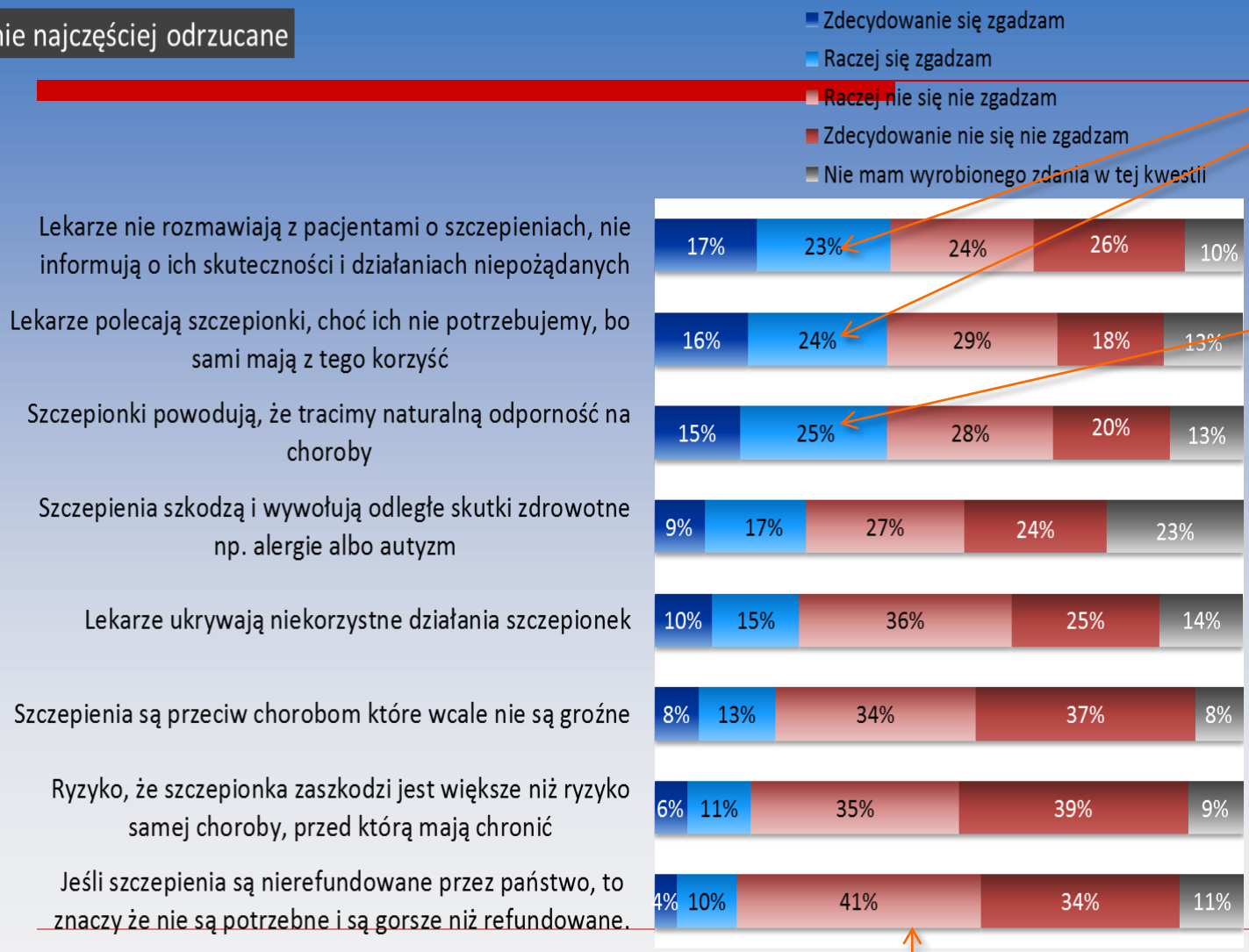

Nieufność wobec lekarzy

Nieufność wobec szczepionek

Brak refundacji nie oznacza, że szczepienie jest niepotrzebne – tak sądzi 75% badanych

JAK SZCZEPIĆ W XXI WIEKU

- TEN KTO SZCZEPI MUSI
  - MIEĆ WIEDZĘ I PRZEKONANIE ŻE TO MA SENS
    - Merytoryczne uzasadnienie szczepień to zagrożenie zakażeniem
  - BYĆ CZUJNY I WRAŻLIWY
    - W populacji relatywnie rośnie liczba osobników o nieprawidłowym GENOTYPIE / FENOTYPIE
  - EMPATYCZNY – POSTAWIĆ SIĘ W MIEJSCU PACJENTA / RODZICA
    - Pacjent ma prawo do lęku przed każdym zabiegiem medycznym

ZMIANY UWARUNKOWAŃ SZCZEPIEŃ W POLSCE

- ZESPOŁY DORADCZE PRZY TWORZENIU PSO
- SZCZEPIONKI OBOWIĄZKOWE vs ZALECANE,
- URUCHOMIENIE JAK NAJSZERSZEJ REFUNDACJI SZCZEPIEŃ,
- MONITOROWANIE OSÓB ZASZCZEPIONYCH,
- DOPRECYZOWANIE DEFINICJI I ZASAD MONITOROWANIA NOP,
- KOMPETENCJE OSÓB ODPOWIEDZIALNYCH ZA SZCZEPIENIA,
- FUNDUSZ WSPARCIA DLA OSÓB PO NOP

CO MA DZIŚ NAJWIĘKSZE ZNACZENIE?

- NOWOCZESNOŚĆ – WPROWADZANIE NAJNOWSZYCH TECHNOLOGII, ZMNIEJSZANIE RYZYKA DZIAŁAŃ NIEPOŻĄDANYCH
- INFORMACJA
  - INWESTYCJE W BUDOWANIE ŚWIADOMOŚCI SPOŁECZNEJ
- WIARYGODNOŚĆ
  - NIEZALEŻNI EKSPERCI, SPRAWDZONE INFORMACJE, CERTYFIKOWANE STRONY INTERNETOWE, SZEROKIE DZIAŁANIA MEDIALNO-EDUKACYJNE
- DOSTĘPNOŚĆ
  - WSPARCIE DLA RODZIN I PACJENTÓW Z WĄTPLIWOŚCIAMI / PROBLEMAMI
- ELASTYCZNOŚĆ
  - INDYWIDUALNE PROGRAMY SZCZEPIEŃ DOSTOSOWANE DO POTRZEB DZIECKA

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ!

szczepienia@fipz.edu.pl